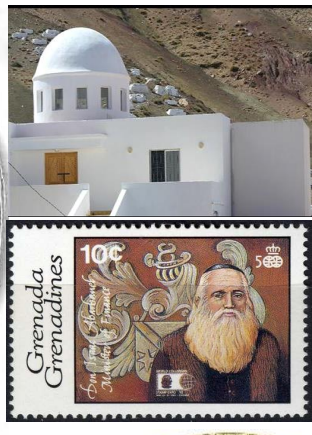

פנינו הצדיקים

לעדכוני, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים

24 שעות ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במייל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב יורם מיכאל אברג'ל זצ"ל

הגאון הרב יורם מיכאל אברג'ל זצ"ל - נולד ב-י"ז סיוון ה'תשי"ז (1957) במושב ברוש לאחר שהוריו עלו ממרוקו. למד בישיבת בני עקיבא 'בית יהודה' שחרי"ת בכפר מימון, לאחר מכן למד בישיבת 'תפארת צבי' בחברון ובישיבת 'הנגב'. עוד בהיותו אברך צעיר עסק בהפצת תורה. לאחר נישואיו עבר להתגורר בנתיבות, שם התקרב למקובל הרב ישראל אבוחצירא ובמשך חמש שנים שימש במסירות את ה'בבא סאלי'. בשנת ה'תשמ"ה (1985) הקים בנתיבות את כולל 'קול רינה רב פעלים' (בהשראת ה'בבא סאלי'). בהתחלה שכן הכולל במקלט, ועם התרחבות הלומדים בכוללים הקים הרב את רשת החינוך 'באר מים חיים', הכוללת מעונות יום, גני ילדים, בתי ספר יסודיים לבנים- 'בניהו' בנתיבות ו'באר מים חיים' בבאר שבע, בית ספר יסודי לבנות 'יבוא ברינה' (על שם אמו), תיכון לבנות 'שפתי רננות' וישיבה קטנה 'תפארת בחורים'. הלימוד ברשת הכוללים מתנהל לאורך כל שעות היממה (כוללי יום, כוללי חצות וכוללי עם הנץ החמה) בכל מקצועות התורה. רשת המוסדות כוללת גם את ארגון החסד 'ברכת יוסף ופעולת צדיק' המחלק מזון למשפחות נזקקות. ובכ-45 כוללים הפזורים בכל הארץ. רשת הכוללים נקראת על שמו של החכם רבי יוסף חיים מבגדאד, בעל 'הבן איש חי'.

העמיד אלפי תלמידים. קירב עשרות אלפי יהודים אל עולם התורה. מענקי החסד. ענוות מופלא. התבטל כאחד הקטנים בפני תלמידי החכמים. שימש כאב מסור לתלמידיו הרבים. הסתפק במועט. מאור פניו, חיוכו החם והלבבי ואישיותו הכובשת נגלו לעין כל. הקדיש את כל חייו למען הזולת ודאג לרווחת הכל. נפטר בליל שבת פרשת בראשית, כ"ז תשרי ה'תשע"ו (2015) לאחר שהזדרך בייסורים קשים ממחלה קשה וקיבלם באהבה. חי כ-58 שנים. ציונו בנתיבות. בנו, ר' יוסף חיים ור' ישראל הוכתרו לממשיכי דרכו.

מרבותיו: ר' יששכר מאיר (ראש ישיבת הנגב). **בניו:** ר' יוסף חיים, ר' ישראל. **בנותיו:** מרת נחמה, מרת רינה, מרת רות, מרת רחל. **מספריו:** **בצור ירום** - על התניא (11 כרכים) **אמרי נועם** - על פרשיות השנה **רב פעלים** - סיפורים על הצדיק.

אנחנו הורים לארבעה ילדים וגרים בקרית עקרון. בחודש תשרי ה'תשע"ד, נולד לנו ב"ה בן לאחר שלוש בנות וקראנו את שמו איתמר. בגיל ארבעה חודשים הוא החל לרדת במשקל באופן חריג. בדיקות הדם אימתו את החשש והרפואה שלחה אותנו בדחיפות לבית-הרפואה 'שניידר'. לאחר בדיקות דם מקיפות מנהל המחלקה אמר כי **הילד נמצא במצב קשה מאוד והוא סובל ל"ע מבעיה מטבולית ומפגיעה קשה בכבד**. הוא אושפז במחלקה והחלו לטפל בו בצורה אינטנסיבית כדי לייצב את מצבו. למחרת האשפוז נסעתי לרבינו לקבל את ברכתו לרפואת איתמר, והוא אמר חד משמעית: **"הילד יהיה בריא, אל תדאג"**. גם הרב ניסים מויאל אמר: "אתפלל עליו שהכל יהיה בסדר הוא יהיה בריא". חלפו מספר ימים. כל ניסיונות ההאכלה של איתמר עלו בתוהו וגם החיבור לזונדה לא עזר. הרופאים החליטו לעשות לו עירוי תוך ורידי, דבר שנעשה בחדר ניתוח ובהרדמה מלאה.

עוד באותו הערב הייתי בבית מרן הרב שטיינמן ומרן הרב חיים קניבסקי. שניהם ברכו את איתמר לרפואה שלימה. הרב קניבסקי אמר שעלי לקבל על עצמי שרוולים ארוכים ולגדל זקן, כמובן שהסכמתי. בדרכנו חזרה מבני ברק לבית הרפואה הרפואה התקשרה ואמרה: "הילד במצב קשה, הכבד פגוע. אנחנו מכניסים אותו שוב לחדר ניתוח בהרדמה מלאה להחדרה נוספת של עירוי תוך ורידי כפול". מחדר הניתוח הוא הועבר למחלקת טיפול נמרץ כשהוא מורדם ומחובר למכונת הנשמה! לילה אחד בעודו מונשם ומורדם, התעוררתי בשעה שתיים בלילה. הסתכלתי עליו: קטן, חסר אוזניים ומחובר לאינספור צינוריות וחוטים. אז הבנתי את העוצמה של ברכות השחר: "בא"..."מתיר אסורים" איתמר שכב במיטה. גופו וראשו כבולים בצינורות הנשמה והזנה. כולו נפוח מהנוזלים והתרופות.

לאחר שבוע שבו היה מונשם ומורדם איתמר פקח עיניו. הרופאים אמרו שמצב הכבד שלו קשה מאוד. המנהל המחלקה לחדרו. "אני רוצה שתדעו שמצבו קשה ביותר. כדאי שתחשבו על השתלת כבד. מחר תבוא מתאמת השתלות ותדבר אתכם". הסתכלנו עליו ואמרנו: "ד"ר, אתם רופאים טובים ושליחים נאמנים אבל אנחנו מאמינים בקב"ה ונזכה בעז"ה לנס גלוי!". למחרת נסעתי לקבל חיזוק וברכה מרבינו. סיפרתי שלפי תוצאות הבדיקות איתמר במצב קריטי, הכבד פגוע מאוד ומדברים על השתלה דחופה. הרב אמר: "הילד יבריא בלי ניתוחים ובלי השתלות!". בוקר אחד, במהלך ביקור רופאים שגרתי נכנסו לחדרו כל הרופאים הבכירים. מנהל המחלקה הביט בו ופנה ליתר הרופאים ואמר: "אני מודאג מהילד הזה, הכבד שלו במצב קריטי. תוך כמה ימים הכבד יתפורר".

הימים הבאים עברו בציפייה דרוכה לנס המיוחל. היינו בטוחים בתפילות ובברכתם של גדולי הדור. כמה ימים לאחר הפורים בדיקות הדם הראו שיפור מדהים. הכל התהפך לטובה. מדדים שליליים שהרקיעו שחקים צנחו תוך מספר ימים פי שלוש בצורה בלתי מוסברת מבחינה רפואית. הצהבת צנחה מ 24 ל 9, הכבד התחיל להתאושש בצורה שהדהימה את הרופאים, שלא האמינו שזה הילד ששכב גוסס לפני כמה

ימים. לאחר כשלושה שבועות בטיפול נמרץ הועברנו למחלקה רגילה. כעבור חמישה ימים שוחררנו לביתנו כשהכבד כמעט בריא. הרופאה שטיפלה בו בטיפול נמרץ הביטה בו ביום השחרור כשדמעות על לחייה מסרבת להאמין שזה התינוק שהיה במצב אנוש ועל סף השתלה לפני ימים ספורים ועכשיו מחייך אליה. מנהל מחלקת טיפול נמרץ הביט ואמר: "אני מאושר, אין ספק שזכינו לראות נס! הילד הזה נס רפואי !!!". (רב פעלים)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב יורם מיכאל אברג'ל זצ"ל

הגאון הרב יורם מיכאל אברג'ל זצ"ל - נולד ב-י"ז סיוון ה'תשי"ז (1957) במושב ברוש לאחר שהוריו עלו ממרוקו. למד בישיבת בני עקיבא 'בית יהודה' שחרי"ת בכפר מימון, לאחר מכן למד בישיבת 'תפארת צבי' בחברון ובישיבת 'הנגב'. עוד בהיותו אברך צעיר עסק בהפצת תורה. לאחר נישואיו עבר להתגורר בנתיבות, שם התקרב למקובל הרב ישראל אבוחצירא ובמשך חמש שנים שימש במסירות את ה'בבא סאלי'. בשנת ה'תשמ"ה (1985) הקים בנתיבות את כולל 'קול רינה רב פעלים' (בהשראת ה'בבא סאלי'). בהתחלה שכן הכולל במקלט, ועם התרחבות הלומדים בכוללים הקים הרב את רשת החינוך 'באר מים חיים', הכוללת מעונות יום, גני ילדים, בתי ספר יסודיים לבנים- 'בניהו' בנתיבות ו'באר מים חיים' בבאר שבע, בית ספר יסודי לבנות 'יבוא ברינה' (על שם אמו), תיכון לבנות 'שפתי רננות' וישיבה קטנה 'תפארת בחורים'. הלימוד ברשת הכוללים מתנהל לאורך כל שעות היממה (כוללי יום, כוללי חצות וכוללי עם הנץ החמה) בכל מקצועות התורה. רשת המוסדות כוללת גם את ארגון החסד 'ברכת יוסף ופעולת צדיק' המחלק מזון למשפחות נזקקות. וב-45 כוללים הפזורים בכל הארץ. רשת הכוללים נקראת על שמו של החכם רבי יוסף חיים מבגדאד, בעל 'הבן איש חי'.

העמיד אלפי תלמידים. קירב עשרות אלפי יהודים אל עולם התורה. מענקי החסד. ענותן מופלא. התבטל כאחד הקטנים בפני תלמידי החכמים. שימש כאב מסור לתלמידיו הרבים. הסתפק במועט. מאור פניו, חיוכו החם והלבבי ואישיותו הכובשת נגלו לעין כל. הקדיש את כל חייו למען הזולת ודאג לרווחת הכל. נפטר בליל שבת פרשת בראשית, כ"ז תשרי ה'תשע"ו (2015) לאחר שהזדרך בייסורים קשים ממחלה קשה וקיבלם באהבה. חי כ-58 שנים. ציונו בנתיבות. בנו, ר' יוסף חיים ור' ישראל הוכתרו לממשיכי דרכו.

מרבתינו: ר' יששכר מאיר (ראש ישיבת הנגב). **בנינו:** ר' יוסף חיים, ר' ישראל. **בנותינו:** מרת נחמה, מרת רינה, מרת רות, מרת רחל. **מספרינו:** **בצור ירום** - על התניא (11 כרכים) **אמרי נועם** - על פרשיות השנה **רב פעלים** - סיפורים על הצדיק.

בכל יום היו ממתנים עשרות אנשים מחוץ לחדרו של רבינו מי לברכה ומי לעצה ותושיה מהצדיק. בין הבאים היו אנשים שביקשו ברכה לזיווג הגון, לפרנסה בשפע, לבריאות איתנה, לרפואה שלמה, הצלחה בחינוך הילדים ועוד שאר צרכי עם ישראל. הללו היו שופכים את תוך לבם בחדרו של הרב, והצדיק היה מאזין לדבריהם ולכל אחד מהאנשים היה מנסה לסייע ככל יכולתו.

אולם בפיהם של בני הזוג, **שפקדו באותו יום את חדרו של הרב, הייתה הפעם בקשה שונה**. בני הזוג הללו היו נשואים למעלה מעשר שנים, ועדיין לא זכו להיפקד בזרע בר-קיימא. הם השקיעו הון רב בטיפולים רפואיים יקרים ומסובכים, אך לשווא, כל הטיפולים אצל הרופאים לא הניבו תוצאות.

אחד הרופאים הבכירים אף הגדיל לעשות והתבטא בעניין מפורשות באומר: "**כשיצמחו לי שערות כאן, בכף היד, יהיו לכם ילדים!**" אמר כשהוא מנופף מולם בכף ידו הפרושה. **כמוכן שמלים אלו שברו את רוחם**. כל כך הרבה ציפו, יחלו, השתוקקו- והנה אותו פרופסור גדע באחת את תקוותם. בני הזוג המדוכאים, לאחר זמן מה עיכלו את הבשורה המרה ולבסוף החליטו להגיע לרבינו. עתה משהמתינו מחוץ לחדרו של הרב, **לא באו לבקש ממנו שיהפוך עבורם את השמיים**.

הם באו בסך הכל כדי לשמוע דברי נוחם ועידוד. **הם רצו לבקש מהרב, שיברך אותם שיוכלו לעמוד בניסיון הקשה, ושרוחם לא תישבר נוכח הבשורה המרה**. הם למעשה 'השלימו עם אותה בשורה' של אותו רופא בכיר. אלא שבפנים, בחדרו של הרב, המתינה להם הפתעה.

הרב שמע את סיפורם הקשה, ולאחר מכן אמר: "**בעזרת השם, השנה יהיה לכם ילד!**". בני הזוג לא האמינו למשמע אוזנם. **האומנם! הבטחה מפורשת מפי הצדיק הסעירה את רוחם**. הם לא חלמו אף לרגע אחד לשמוע משפט שכזה מפיו של הצדיק. הם קמו והלכו לדרכם, נרגשים ומאושרים עד עמקי נשמתם וסיפרו לכל הסובבים עימיהם את שמע הבשורה.

אולם מכריהם וידידיהם בשומעם זאת ניסו להנמיך את ציפיותיהם, כדי שאם לא תתקיים הבטחת הרב- סביר להניח שהפעם ירגישו הללו 'מכה עצומה הנוחתת על גבם' ועלולים הפעם להישבר לחלוטין! ולכן אמרו להם בעדינות: "**חבל לכם לצפות ולהתאכזב שוב... חבל, הלא הרופאים אמרו זאת במפורש, שלא יהיה לכם ילדים**".

ברם, בני הזוג היו חדורים באמונת חכמים חזקה, יוקדת ואיתנה. הם קיבלו את דבריו של הרב ללא עוררין, ולא הסכימו שהסובבים יחלישו את רוחם ואמונתם. הם התפללו לבורא העולמים שישלח להם את ישועתו בזכות הצדיק. ואכן, ברכתו של הרב פעלה את פעולתה, כנגד כל תחזיותיהם השחורות של הרופאים.

עשרה חודשים חלפו, ובני הזוג הגיעו שוב אל חדרו של רבינו. אולם הפעם בדמעות שמחה וגיל באו להזמין לשבת כסנדק בברית המילה של בנם בכורם! (מעובד מתוך 'רב פעלים')

אם ראשונים כמלאכים - הרב אלעזר רוקח זצ"ל

הרב אלעזר רוקח זצ"ל - נולד בקראקוב שבגליציה בשנת ה'תמ"ה (1685). כיהן כאב"ד בקהילות רבות: בשנת ה'תס"ה (1705) מונה כאב"ד בראקוב שבפולין. בשנת ה'תס"ט (1709) שימש כרבה של טרנוב. בשנת ה'תע"ד (1714) מונה כאב"ד ברודי שבגליציה. נודע בחסידותו וכן כל היום היה מעוטף בטלית ותפילין. הקים בית מדרש, שבו התפללו בנוסח ספרד על פי האריז"ל.

גאון בנגלה ובנסתר. מלומד בניסים. בשנת ה'תצ"ה (1735) נבחר לרבנות הקהילה האשכנזית באמסטרדם (במקומו של ר' אברהם ברלינר שנפטר חמש שנים לפני כן). בשנת ה'תק"א (1740) החליט לעלות לארץ ישראל ולאחר הפלגה מפרכת בים הגיע לצפת והתמנה להיות 'נשיא ארץ ישראל'. נפטר ב-כ"ז תשרי ה'תק"ב (1741). חי כ-56 שנים. ציונו בצפת (ב'מערת אשכנזים' מימין לכניסה) אולם, יש הסוברים שנקבר בבית הקברות היהודי העתיק בחברון על פי צוואתו.

אביו: ר' שמואל שמלקה מרגליות (אבד"ק עלקוש). **אמו:** מרת טייביל (טובה לבית באב"ד). **מרבותיו:** אביו, ר' שמואל שמלקה, ר' נחום. **אשתו:** בת הגאון ר' שמואל שמעלקי הלוי הורוביץ זצ"ל אבד"ק טארנא. **מספריו:** **ימעשה רוקח** - על המשנה, רמזים בקבלה בתוך דברי המשניות, דרשות, על התורה וחיבור על מסכת אבות **יארבעה טורי אבן** - שו"ת ופירושים על משנה תורה לרמב"ם.

בתקופת כהונתו של רבינו בעיר אמסטרדם הוציאה ממשלת הולנד לכבודו מטבע, אשר בצדה האחד הייתה חקוקה צורתו עד חצי גופו ובצדה השני היה רשום: "נתקבל כאן, יום ד' כ"ז אלול ה'תצ"ה (1735 לפ"ק), לאורך ימים טובים, הווי מתפלל בשלומה של מלכות" (שלא ברצון רבינו ולאחר מכן נגנזה). סיפר מל"ק מרן מהר"א על סיבת הוצאת המטבע: בתקופה בה כיהן רבינו כרבה של קהילת אמסטרדם, גילו אנשי המדע של הולנד את הסכנה האורבת למדינה, עקב תולעים רבות הנמצאות בבטן האדמה המנקרות ומחטטות בה, דבר המסכן את קיומה של המדינה כולה, שהיא כידוע חצי אי. ראשי המדינה עמדו אין אונים נוכח סכנה איומה זו.

השמועה הגיעה למלך על הרב הצדיק והקדוש שבעיר אמסטרדם, שיכול בכוח תפילתו לחלץ את המדינה מסכנה זו. בלית ברירה פנו ראשי המדינה אל רבינו שיתפלל להצלת המדינה. רבינו יצא

לשדה כדי לשפוך שם את שיחו לפני בורא עולם. **בתום תפילתו ראה כל העם כיצד המוני תולעים יוצאות מן האדמה והולכות להטביע עצמן בתוך הים**, אז ידע כל העם כי הסכנה חלפה, לאות הוקרה על פעולתו זו הוציאה הממשלה ההולנדית את המטבע.

יפר מרן הגאון ר' יששכר דב רוקח מבעלזא זי"ע, כי בעת שהגיע זקנו (רבינו) לאמסטרדם, המתה כל העיר לקראתו, בני ברית ושאינם בני ברית נהרו להקביל פניו, לחזות בזיו תארו ולהשתתף במעמד הכביר של קבלת הפנים שהוכן לכבודו. **בין המצטופפים ברחובה הראשי של אמסטרדם הייתה גם בתו הצעירה של מלך הולנד, ולמרבה הצער נפלה הילדה בין רגלי הנדחקים ונרמסה למוות.**

התעורר רעש גדול ודבר האסון נשמע בית המלך. אך כפסע היה עד שיוורה המלך לסלק את הרב מחולל המהומות, ואולי אף לגרש את כל יהודי הולנד מתחומי הממלכה. בתוך דקות הגיעו הדברים גם לאוזניהם של ראשי הקהילה, שהיו סמוכים לרבינו בראש השיירה, ואלו הזדרזו לספר לו על המצב העדין והמסוכן. **נשא רבינו תפילה לשלומה של בת המלך, ומכוח תפילתו שבה לתחיה. ויהי לנו.**

אחיו הגדול, ר' אהרון, היה אביה של שפרינצה, אשת רבי אלימלך מליז'נסק בעל ה'נועם אלימלך'. אחיה יהושע היה לבקן ונולד ל"ע עיוור. התינוק הוחזק במרתף אפל, על פי החלטת הרופאים. בביקור של רבינו אצל אחיו, בירך את כל בני הבית, **ושם את ידיו הקדושות על עיני יהושע, שנפקחו באותו הרגע והוא החל לראות.** באותו מעמד בירך את שפרינצה, שבעתיד תלד בן, וביקש שזה ייקרא על שמו, לזכר הנס. וכך עשתה. **בן זה הוא רבי אלעזר ויסבלום מליז'נסק.**

כידוע אמסטרדם יושבת על הנהר, וסכר עבה מגן עליה לבל ישטפו המים את העיר, פעם בתענית אסתר עלו בנהר רבבות דגים בעלי חרצובות בראשיהם ובחרצובותיהם החלו לנגוח על הסכר והיה נראה, שבתוך זמן מועט יבקע הסכר וכל העיר תשטף במי הנהר. שלח המלך לקרוא לרבינו, והזהירו, **שאם תוך שלשת ימים לא יסוגו הדגים מהסכר, יוציא המלך כתב גירוש מידי לכל יהודי הולנד.**

ענה רבינו, שיש בכוחו למלא את בקשתו, בתנאי שהמלך יממן מקופת המלוכה יין לרוב מחר ביום הפורים, שיוכלו היהודים לשתות כאוות נפשם. בתחילה כעס המלך ולאחר מכן הסכים לעשות כן. המלך הוציא צו, לפיו יממן יין לרוב על חשבון המלכות לכל היהודים, והיהודים הציבו ברחובות העיר חביות גדולות לרוב מלאיות יין והעיר אמסטרדם צהלה ושמחה בטוב לב ומשתה, והשמחה גאתה שחקים, עד שלא זכורה שמחת פורים באמסטרדם כאותו פורים, **ויהי בפורים לעת ערב בשעת סעודת היום הגיע שליח מאת המלך לבית רבינו והודיעו, שכל הדגים נסוגו, והעיר ניצלה מסכנת שיטפון.**

בזמן הפלגתו לארץ ישראל לביל ראש השנה הייתה סערה גדולה בים, והספינה עמדה להיבקע, ונעשה נקב גדול שדרכו נכנסו מים. האנשים התאמצו מאוד לשאוב את המים, והיו בסכנה גדולה, אך רבינו ישב ספון בחדרו. שני האנשים שהיו עמו לשמשו באו אליו וצעקו: "בצרה גדולה אנחנו ועוד מעט תטבע הספינה". כאשר שמע כך אמר רבינו בהתלהבות: "פוקד אני עליכם שתזמינו עצמכם בזריזות רבה, שתיקף בעת שיאיר עמוד השחר תעמדו הכן, ונתקע בשופר, לקיים את מצוות היום", וכן היה.

אמנם כאשר תקע רבינו בשופר, אז עבר רוח אלקים על פני המים וישוכו המים, ויקם סערה לדממה ויחשו גלי הים, ויבואו בשלום אל מחוז חפצו לארץ הקודש. והסביר ר' בונם מפשיסחא שרבינו לא כיוון בתקיעת השופר לסגולה, אלא רק השתוקק לזכות לקיים את המצווה הקדושה והבורא חס עליהם.

אם ראשונים כמלאכים - הרב דון יצחק אברבנאל זצ"ל

הרב דון יצחק אברבנאל זצ"ל - נולד בליסבון שבפורטוגל בשנת ה'קצ"ז (1437) למשפחה אשר גלתה לספרד לאחר חורבן בית-המקדש הראשון. לפי מסורת משפחתית ייחוסה של משפחתו מגיע עד לדוד המלך. שימש כשר האוצר על ידי אלפונסו החמישי (מלך פורטוגל) לאחר פטירת אביו. בגיל 25 החל לשמש כדרשן בבית הכנסת. היה מסור לענייני היהודים בכל העולם. בשנת ה'רל"א (1471) כאשר לכד אלפונסו את העיר ארזילה סייע לפדיון 250 שבויים יהודים אשר נמצאו. הוא אסף כסף לפדיונם ואף מינה 12 אנשים שיאספו כסף לפדיונם, דאג למחסורם במשך שנתיים, עד אשר למדו את השפה ויכלו להתפרנס במלאכה או במסחר בספרד. בשנת ה'רמ"א (1481) לאחר כשמת המלך אלפונסו ה-5 עלה על כסאו בנו יואן השני ושם העלילו עליו כי הוא עומד לבגוד במדינתו, פורטוגל. ולכן ביקש מקלט בטולדו בספרד, מושב משפחתו בעבר, משם ניסה להסביר למלך פורטוגל ז'ואו השני את חפותו. הדבר לא עלה בידו והמלך החרים את כל רכושו.

בתקופה זו נקרא ע"י המלכים פרננדו השני מלך אראגון ואיזבלה מלכת קסטיליה שמינו אותו לתפקיד שר האוצר ויועץ של הממלכות קסטיליה ואראגון. במסגרת תפקידו זה סייע למלכי ספרד במלחמתם נגד המוסלמים בגרנדה והילוה להם מיליון זהובים! למימון המלחמה. בתפקיד זה שרת שמונה שנים. בשנת ה'רנ"ב (1492) פעל למניעת גירוש ספרד אך לא עלה בידו. הוא התחנן לפני המלך להשיב את הגזרה, והבטיח לו סכום כסף עצום בתמורה אך המלכה סירבה לכך והוא הגולה יחד עם בני עמו לאיטליה, והתיישב בעיר נאפולי. גם שם מונה לשר האוצר. בשנת ה'רנ"ה (1495) עלה קארל השמיני מלך צרפת וכבש את נאפולי ואז נאלץ רבינו להימלט לסיציליה וכל רכושו הוחרם ע"י הצרפתים. בהמשך הגיע לאי קורפו ללא כל רכוש וחי שם חיי עוני וצער. כשנה לאחר מכן עבר למונופולי (עיירה ליד בארי). בשנת ה'רס"ג (1503) התבקש להגיע לויניציה כדי לפשר בין הסגנים בוויניציה ובין מלך פורטוגל בנושא המסחר בבשמים. נפטר בוויניציה ב-כ"ט בתשרי ה'רס"ט (1508). חי כ-71 שנים. ציונו בפדובה. בשנת ה'ר"ע (1509) החרבו האויבים את העיר עד כי מקום קבורתו נעלם.

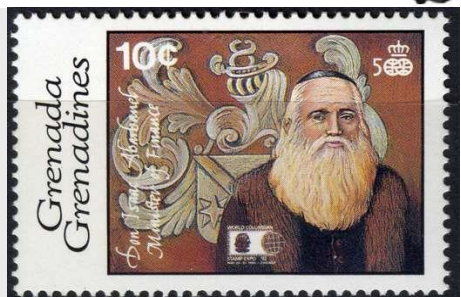
אביו: ר' דון יהודה (שימש כשר אוצר). **סבא:** ר' שמואל (מצד אביו). **מרבתי:** ר' יוסף חיון (רבו המובהק), ר' יוסף אבן שם טוב ור' יוסף יעבץ. **מספריו:** ימות עולם יישועות משיחו ימעייני הישועה ימשמיע ישועה ימגדל הישועות ילהקת הנביאים ימחזה ש-ד-י ימפעלות אלקים ימרכבת המשנה ינחלת אבות יעטרת זקנים יפירושים לתנ"ך יצדק עולמים יצורת היסודות יראש אמנה ישמים חדשים יזבח פסח

ישיבת השרים בחצר המלוכה הפורטוגלית נסתיימה כעת. בישיבה נידונו נושאים רבים. גם יועצו היהודי של המלך נכח בישיבה. כשהשרים החלו להתפזר, רמז המלך ליועצו להישאר עימו. "רציתי להיוועץ בך בעניין נישואיו של אחייני, הנסיך פרדיננד", פתח המלך. "עלה בדעתי לשדכו עם הנסיכה הספרדית". הרב בא לרגע במבוכה. מצד אחד, צודק המלך כי קשר כזה יחזק את בית המלוכה. מאידך גיסא ידע היטב על השנאה שרוחש בית המלוכה הספרדי ליהודים, וחשש, כי חיבור שני בתי המלוכה עלול להשפיע לרעה גם עלך יחסה של פורטוגל ליהודייה.

הוא החליט להתחמק ממתן עצה ואמר: "הוד מלכותו, אני שמח על האימון הרב שנתת בי, לשתפני בעניין כה עדין. אולם חושבני, כי בנושא כה גורלי, אל לנו, בני האדם, להתערב יתר על המידה. נניח את העניין להתגלגל כפי שנקבע משמים. כל זיווג נקבע במרום, ולמה לנו להתערב בזה?". "מה?! גם אדם חכם ומשכיל כמוך סבור כי זיווגם של בני האדם נקבע בשמים?!", אמר המלך. "אמנם כן", השיב ר' יצחק, ובכך נפתח ייחוס ממושך בין המלך ליועצו. לא הייתה זו הפעם הראשונה שהם התווכחו בשאלות של אמונה והשקפת עולם. בכלל הוויכוחים תמיד יצא היועץ כשידו על העליונה. המלך הכיר בחכמתו הרבה, ואף שמח עליה, אולם בסתר ליבו תמיד ייחל, שוויכוח כזה יסתיים פעם בניצחונו.

"יודע אתה", אמר המלך, "אוכיח לך, כי האדם הוא הקובע מי יינשא למי. ברגע זה החלטתי, כי הנסיך פרדיננד יתחתן עם נערה פשוטה מן השוק... עוד באותו יום יצא המלך לשוק, בתלבושת שהסתירה את זהותו. הוא תר בין הדוכנים אחר נערה לאחיינו. כשמצא אחת כזו, קרב אליה והושיט לה מכתב סגור וחתום בטבעתו. למראה החותמת המלכותית נבהלה הנערה, אולם המלך היסה באצבעו, לבל תעורר מהומה. גשי אל ארמונו של הנסיך פרדיננד, ומסרי את המכתב הזה לידי הנסיך עצמו. אני מבטיחך נאמנה, כי שכרך ישולם לך מיד לאחר-מכן".

הנערה ההמומה הבטיחה למלא את הבקשה ללא דיחוי. היא לא ידעה, כי בקבלת המכתב נעשתה, למעשה, לרעיית הנסיך. המלך הסתלק כלעומת שבא, מבליע מתחת לשפמו חיוך ניצחון. בעוד הנערה אוספת את סחורתה לסליה, כדי למלא את השליחות שהוטלה עליה, קרב אל המקום תגר. האיש חיפש מקום פנוי כדי להציג בו את מרכולתו. כשראה את הנערה האוספת את סחורתה לסליה, ביקש לתפוס את מקומה.

הנערה היתה במצוקה. היא חששה, כי הלה יתפוס את מקומה הקבוע והיא תאבד את מקור-מחייתה. בעודה מתלבטת עברה במקום כובסת קשישה שהייתה מוכרת לכולם, והתהלכה חסרת-מעש. הנערה קראה לה, מסרה לה את המכתב וביקשה ממנה לגשת אל בית הנסיך ולמסור לו את המכתב המלכותי, כשהיא מבטיחה לאשה שתקבל שכרה... הנסיך פרדיננד הביט במכתב וביקשה שלפניו, ולא ידע אם לצחוק או לבכות. "עליך להינשא עוד היום למוסרת מכתב זה", כתב המלך. הוא החליט הנסיך לבדוק את העניין. הוא שיגר אל המלך את משרתו הנאמן ובידו מכתב שבו שאל, אם לא חלה כאן טעות כלשהי. המלך השיב במכתב: "לא, אין כאן שום טעות. שא אותה לאשה וראה אושר בחיך".

את פקודת המלך אין להפר. עוד באותו יום נערך בארמון הנסיך טקס הנישואין. רק לאחר מכן נודעה הטעות המצערת והמביכה. הוא הצטרף כולו על האסון אשר הביא על אחיינו. מה עושים כעת? הלוא הכנסייה איננה מתירה גירושין! בבושט-פנים שלח לקרוא ליועצו היהודי. הוא התנצל על שניסה להתערב בדברים הנתונים לשמים, וביקש עצה כיצד להיחלץ מהצרה. ר' דון יצחק הציע למלך, כי ישוגר רץ אל המשלחת ושמאצא דררה אל האפיפי' וזו חציג לפיו את המיסור של וישואי הוועות "והוא ררר ימצא את הדרר לררול וישואיו אלה" ואמור רר היה

אם ראשונים כמלאכים - האדמו"ר הרב אברהם דוד וואהרמאן זצ"ל

האדמו"ר הרב אברהם דוד וואהרמאן זצ"ל - נולד ב-ו' אדר ה'תקל"א (1771) בנדבורנה. נקרא ע"ש זקניו מצד אביו ואימו. מגזע המהרש"א והרמ"א. כשאימו היתה מעוברת הלכה לר' צבי הירש מנדבורנה זצ"ל, רק נכנסה והמגיד קם ממקומו ואמר כי היא נושאת ספר תורה בקרבה והילד יהיה גאון צדיק ומנהיג ישראל. מגיל שלוש פרש מדרכי נעוה והקדיש את זמנו לתורה ולעבודת ה'. בגיל שש היה חוזר על לימודיו ברגעים שהמתין לאכול. בגיל תשע נודע כיילד פלא והפליא את כל רואיו בהתמדתו הנפלאה ובחריפותו העצומה וכן העיד עליו ר' משולם איגרא כשוחח עימו כי יגדל ויהיה מופת לכל רבני הדור.

בעל 'לבושי שרד' בחן אותו בגיל צעיר והשתומם לנוכח גאונו. ר' צבי הירש קרא (אב"ד בוטשאטש) הגיע לנדבורנה לתהות על קנקנו ולקח אותו כחתן לבתו. הוא התבטא עליו כי מוחו הוא כשל הרשב"א. התחתן בגיל צעיר מאוד ועבר לגור בבית חותנו בבוטשאטש. שם התיידד עם ר' חיים טירר (מחבר 'באר מים חיים'). הגה"ק בעל 'חוות דעת' מליסא, העיד שבהיות רבינו בגיל 18, היה בקי בכל הש"ס. בשנת ה'תקנ"א (1791) בגיל 20 בלבד, התמנה לרבה של יזלוביץ וישב כ-14 שעות רצופות בביהמ"ד ולעסוק בתורה. האריך בתפילותיו עד למחצית היום. דברי תורתו נאמרו במשך שעות רבות. בסעודה שלישית היה מאריך לפעמים כמעט עד לשעות הבוקר.

ענוותן מופלא. נהג בכבוד לאדם הפשוט ביותר. מעולם לא אכל את סעודתו בלי אורח. כל היום וכל הלילה עסק בתורה וישן רק שיתין נשמיין כדי לברך ברכת המפיל וכל הלילה היה שקד בתורת הנגלה והנסתר עד כי נחלשו עיניו. בשנת ה'תקע"ד (1814) נפטר חותנו, ורבינו מונה במקומו לרבה של בוטשאטש. התפרסם כפועל ישועות. רבים פנו אליו ונושעו. כאשר ר' מאיר מפרמישן עבר פעם ביזלוביץ הסמוכה לבוטשאטש אמר: "מרגישים את הקדושה שהשאיר כאן הצדיק מבוטשאטש". הגאון ר' צבי אורנשטיין אב"ד לבוב כתב עליו: "הרב הגאון האמיתי שר התורה ידיו רב לו בנגלות וגם בנסתרות, צדיק יסוד עולם, איש אלוקים קדוש". **העיד על עצמו כי לא נהנה מהעולם הזה אפילו באצבע קטנה.** נפטר ב-כ"ט תשרי ה'תר"א (1840). חי כ-69 שנים. לאחרונה הוקם מחדש ה'אוהל' על קברו בחלק הישן של בית הקברות היהודי בבוטשאטש. בנו, ר' ישראל לייב כיהן לאחר פטירת אביו כאדמו"ר בבוטשאטש.

אביו: ר' אנשל (אשר). **אימו:** מרת רחל (בת ר' אברהם רחלים). **נשותיו:** בת ר' צבי הירש קרא (רבה של בוטשאטש ומח"ס 'נטע שעשועים' - זיווג ראשון), אחייניתו (בת בנו של ה'נטע שעשועים' - זיווג שני). בת ר' מרדכי מרדוש ווינרייב (אב"ד אונגוואר - זיווג שלישי). **מרבתי:** הגאונים אביו, ר' אנשל, דודו ר' יהושע חריף, ר' יצחק לוי מברדיטשוב, ר' משה לייב מסאסוב, ר' צבי הירש מנדבורנה (ה'צמח ה' לצבי). **מתלמידי:** הגאונים ר' אליעזר זאב מבוטשאטש, ר' אורי שרגא פייבל שרייער מברדשין, ר' שלמה דרימר (אב"ד סקאלא ומח"ס 'שו"ת בית שלמה'), ר' אפרים אלישע (אב"ד טשנוביץ), ר' שמואל (אב"ד רומולוב מח"ס 'עיון תפילה'). **ילדיו:** ר' ישראל לייב (חתן ר' ישעיהו שור מיאסי), ר' יעקב, ר' משה יוסף מטבריה. **חתניו:** ר' יוסף יהושע וואהרמאן (ממלא מקום חמיו בבוטשאטש. נישא למרת אידל שרה רעכיל), ר' בונם מנחם מנדל מרילוס. **מספריו:** **אשל אברהם** - על שו"ע או"ח **יעזר מקודש** - על שו"ע אבן העזר **כסף הקדשים** - על שו"ע חושן משפט **ידעת קדושים** - הלכות שחיטות וטרפות, מזוזה, ספר תורה **ברכת-דוד** - על חומש בראשית בדרך קבלה וחסידות **מחזה אברהם** - על התנ"ך וחגי ישראל **אמרות טהורות יתפילה לדוד דברי דוד** - על התפילה **דברי אבות** - על מסכת אבות **יד רמה** - על הגדה של פסח **ברכת אברהם** - הלכות ברכות **ימילי דחסידותא** - הגהות על ספר חסידים.

מעשה באחת העיירות בגליציה שהתמנה מושל חדש והקים לעצמו בורסקי גדול לעיבוד עורות מחוץ לעיר, בה בשעה שבתוך העיר היה קיים בורסקי כזה בבעלותו של יהודי שהתפרנס ממנו כל ימיו. החליט המושל כי עליו להפטר מהתחרות עם מפעלו של היהודי, והוציא צו סגירה ליהודי בטענה כי המפעל מעלה סירחון בתוך העיר. בעל הבורסקי ששמע עלרבינו וראה כי הוא עומד לצאת נקי מנכסיו ביקש להגיע

לצדיק. אך בהיות ולא הכיר את דרכי רבינו לא מצא עוז בנפשו שהוא כאיש פשוט יכנס אל הקודש פנימה ולדבר עם גאון וצדיק גדול כזה. לפיכך פנה לאחת מתלמידי החכמים שבעיר שידע כי הוא חסידו של רבינו וביקשו שהוא יסע איתו לצדיק ושיהיה לו לפה ולמליץ.

הם נסעו לרבינו לשבות שם ביום שבת קודש. בהגיעם לבוטשאטש בעש"ק נכנסו לבית הרבי וכשרצו לקבל שלום נאמר להם שהוא נמצא במטבח, כי מנהגו היה שהוא בעצמו היה מבשל את הדגים לש"ק. נכנסו למטבח ומצאו את רבינו עומד בלי הקפוטא ועסק בבישול הדגים, ונתן להם שלום, וברוב ענותנותו ותמימותו שאל אותם לבקשם. אז סיפר לו הת"ח שבא עם הבורסקאי בקיצור את בקשתו של היהודי. נענה הצדיק ואמר: "יודע אני את השם בו הרג משה רבינו ע"ה את המצרי, אבל אתם רואים שעכשיו אני עסוק. בוודאי אתם תישארו כאן אצלי בשבת-קודש".

והנה כל יום השבת לא דיבר עימם מאומה, ורק בסעודה שלישית אחרי שגמר את הזמירות התחיל להשמיע ד"ת על הפסוק "וַיֵּךְ אֶת הַמִּצְרִי" (שמות ב, יב). ודרש בארוכה בנגלה ובנסתר במשך כמה שעות כמנהגו בקודש. כשהגיע הבוקר של יום א' שלח רבינו אותם מלפניו בברכה ובהבטחה גמורה שהגזירה התבטלה. ואכן כך היה, מיד בהגיעם לעירם שמעו את פעמוני הכנסיה מצלצלים בקול רעש, כאות סימן על מותו של המושל בלילה הקודם באופן פתאומי, ואז הבינו את סוד שיחו של הגאון הקדוש בסעודה השלישית וראו כולם את עוז גדולתו וכוחו של הצדיק הקדוש הגאון מרוטשאטש זי"ע א. הודו והללו לרורא תולח על הוסי שרעשה לאותו היהודי.

אם ראשונים כמלאכים - המקבל הרב שלמה שרעבי זצ"ל

המקובל הצדיק הרב שלמה שרעבי זצ"ל - נולד בשנת ה'תרפ"ז (1927) בתימן במחוז שרעב. בגיל 12 ידע כבר הלכות שחיטה על בוריה והיה בקי בנסתר. בשנת ה'תש"ט (1948) עלה ארצה עם משפחתו, שהתיישבה במושב "חלץ", מזרחית לאשקלון. בתחילה עבד כנהג מונית, בהמשך החל ללמוד אצל דודו, המקובל הרב מרדכי שרעבי. לאחר מכן עבר לגור ביבנה, שם הסתגר במשך שלוש שנים תמימות בביתו. בתקופה זו זכה לסיים את הש"ס, ארבעת חלקי שו"ע, זוהר ואת שמונת השערים לאריז"ל. לאחר פטירת אשתו הראשונה ממחלה, הגיע לחב"ד בארה"ב ושם למד עם הרבי מליובאוויטש חברותא. לאחר נישואיו בשנית עברו לגור בשכונת משה ולאחר מכן בשכונת בית-ישראל. שם גרו בדירת חדר אחד המחולק בעזרת וילון לשני חלקים, הפנימי-לשינה, והחיצוני ללימוד.

גאון בנגלה ובנסתר. ענוותן מופלא. הסתיר עצמו מכל פרסום. צדיק נסתר. עסק בתורה ופעל ישועות בהצנע לכת וללא פרסום. רבים פנו אליו ונושעו. הקהל שהגיע אליו היה מכל גווני הקשת. הרבה בסיגופים ותעניות. סלד מהפרסום. **בעל רוח-הקודש.** בכל לילה היה קם לאמירת 'תיקון חצות'. איש אמת. אהב את התורה בכל רמ"ח אבריו. הסתפק במועט. מהמעט שחי הפריש לצדקה וגמילות חסדים. נהג לקבל על עצמו ייסורים, בשביל להציל את הרבים מפגוע או מגזירה קשה. פתאום היה עולה חומו, וכשהרבנית רצתה להביא רופא, אמר: "לא צריך, ביום פלוני זה יעבור לי", וכך היה. אהב כל יהודי. נפטר בערב ר"ח מר-חשוון (כ"ט תשרי ה'תשע"ב - 2011). חי כ-84 שנים. ציונו בחלקת התימנים בהר-הזיתים שבירושלים.

סבא (מצד האב): ר' גדי מוסא. **אביו:** ר' נתן (הסבא ר' גדי הציל את מלך תימן מהתנקשות בחייו, והוא העשירו עושר רב ואביו השתמש בכל הכסף כדי לשחרר יתומים יהודים שנחטפו לאסלמם). **אמו:** מרת לאה. **נשותיו:** מרת טראקי יפה חנה (בת סבירסה שרעבי, לבית כהן- זיווג שני). **מרבתי:** המקובל הגה"צ רבי מרדכי שרעבי זצ"ל - ראש ישיבת המקובלים 'נהר שלום' (רבינו היה אחיינו, ולמד עמו 18 שנים רצופות). **חברותות:** האדמו"ר ר' ישראל אבוחצירא (הבבא סאלי, רבינו גר מול הבבא סאלי והם למדו שש שנים רצופות), האדמו"ר מנחם מנדל שניאורסון (הרבי מליובאוויטש - למד עמו שבעה חודשים במעונו שבניו-יורק ושעתיים בכל בוקר למדו 'עץ החיים'). **מתלמידיו:** האדמו"ר ר' שמעון למברג (האדמו"ר מאקווא- קרית אתא), ר' שמריהו בר-שלום (מגאולה בירושלים), ר' מרדכי לב, הרב יואב אהרון, ר' יעקב שני.

מספריו: **יבחגוי הסלע בסתר המדרגה** - סיפורים על רבינו (נערכו ע"י תלמידו ר' יעקב שני).

להלן סיפורים נפלאים שהובאו על רבינו באדיבות תלמידו ר' יעקב שני בספר 'יבחגוי הסלע בסתר המדרגה': בתו של אחד מצדיקי העיר בני ברק התקשתה מאוד במציאת זיווגה. היא היתה כבר מורה לתלמידות, כל חברותיה אימהות לילדים רבים, והיא עדיין רווקה. בהגיעה לבית רבינו, הרב חשב קימעא ואמר לה: "ראי, יש לך בכיתה תלמידה יתומה", היא התפלאה שכן דבר לא היה ידוע לה. אך הרב אמר לה שתברר ותגלה את זהותה של היתומה ובמשכורת הקרובה שתקבל, קחי את כל הכסף ואת הילדה הזו, ותעברי אתה בחנויות בבני ברק ותקני לה את כל צרכיה, החל מביגוד וכלה בפרטים קטנים, ואל תעזבי אותה עד שתראי שהיא שמחה מאד מאד. אחר שתעשי זאת תתחתי בעז"ה תוך חודשיים. **היא עשתה כדבריו, ולאחר כמה חדשים באה לבית הרב להביא לו הזמנה לחתונה, באמרה כי כל דברי הרב היו מדויקים.**

אחותי שאלה את הרב האם למכור את דירתה, הרב אמר לה "לשים שלט". תשובה פשוטה ובנאלית, לא? אחותי לא הכירה כ"כ את הרב ושכחה מתשובתו, היא זכרה שהרב הסכים למכירת הדירה. היא פנתה למתווכים, והשקיעה בזה מאמץ, ולא עלה בידה למכור את הדירה. מאחר והדירה לא נמכרה, החליטה לשאול שוב את הרב ולבקש ברכה. בתה הקטנה אמרה לה: "אמא, הרב אמר לך לשים שלט". מיד היא נזכרה. **באותו יום היא שמה שלט על הדירה, ועוד באותו יום היא נמכרה!** היא שאלה את הקונים איך הם הגיעו אליה. הם אמרו שכבר כמה חודשים הם מסתובבים באיזור הזה ומחפשים לקנות דירה, ולא מצאו שום דירה העומדת למכירה, והיום ראינו את השלט, ושמחנו.

לפני כ-30 שנה התגוררתי בקרית משה, בכניסה לירושלים. היה זה לאחר יום לימודים קשה, הרגשתי צורך לראות את דודי (הרב), אפילו לכמה דקות. התלבטתי עם עצמי. שאלתי חברים: "מה אתם אומרים אסע אליו או לא? פשוט, הדוד נוהג לישון מוקדם ולקום מוקדם לתיקון חצות וללמוד עד אחר התפילה. אולי זה יפריע לו?".

סוף כל סוף לפני השקיעה הגעתי. הרמתי ידי לנקוש על הדלת ושמעתי את קולו המוכר: "ואל, אתה יכול להיכנס אני מחכה לך!". לא הספקתי להתאושש, תוך כדי דיבור הוא ממשיך ואומר: "ואל, מדוע אתה צריך להתלבט? מדוע אתה שואל את חבריך? אתה יודע שאני אוהב אותך, מתי שאתה רוצה אתה יכול לבוא, לא צריך להתלבט, קח את עצמך ובוא". הדוד המשיך לצחצח שיניו כמו לא קרה מאומה. אני שרק התחלתי להכיר את גדולתו, עמדתי משתאה מרוח-הקודש (י.ד.).

באחד הימים פנה אליי חבר שהוא מעוניין שאסע אתו לרב לקבל ברכתו, כי יש לו קשיים עם הרשויות. נסענו לרב, והחבר שטח את בעיותיו עם הרשויות השונות. הרב אמר לו שעליו לבדוק את המזוזה בחדר השינה שלו, והוסיף, שכאשר הוא מזמין סופר שיבדוק את המזוזה, שיאמר לו להביא אתו מזוזה חדשה אחת. החבר הזמין סופר וכשהוא הוריד את בית המזוזה האמורה, גילה שהיא ריקה לחלוטין. הסופר הכניס את המזוזה שהביא אתו, ואחרי זה כל העניינים של חברי עם הרשויות נפתרו באחת. (א.ה מ"ב)

לפני כשנתיים פנה אליי חבר ובקש לדעת את כתובתו של הרב זצ"ל. מסרתי לו את הכתובת, הוא נסע אל הרב ובקש ברכתו ל"זרע של קיימא", שכן 11 שנה מאז נישואיו עם רעייתו, ועדיין לא זכו להיפקדו!. הרב בירך אותו שיזכר ל"זרע של קיימא", ואחר כשנה נולדה להם בת בשעה טובה ומוצלחת. (א.ה מ"ב)

אם ראשונים כמלאכים - האדמו"ר הרב מנחם מנדל הגר זצ"ל

האדמו"ר הרב מנחם מנדל הגר זצ"ל הידוע כ'צמח צדיק'- נולד ב-כ"ד אייר ה'תק"צ (1830) בעיירה קוסוב כבן זקונים להוריו. נקרא על שם סבו, ר' מנחם מנדל הגר מקוסוב, שנפטר כארבע שנים לפני כן. מילדותו שקד על לימוד התורה מתוך פרישות. הצטיין בכישרונות מפליאים והתפרסם כעילוי. במשך כעשר שנים ישב על התורה כשהוא סמוך על שולחן אביו וכיהן כאב"ד בוויז'ניץ. בשנת ה'תרי"ד (1854) בהיותו כבן 24 שנים בלבד נפטר אביו ורבינו החל לכהן כאדמו"ר הראשון בשושלת ויז'ניץ. אלפים מחסידי אביו דבקו בו. רבבות יהודים במזרח-גאליציה, ברומניה ובהונגריה הסתופפו בצילו. **גאון מופלג בתורה ובנסתר. בעל רוח-הקודש. שקדן עצום. פזרן גדול לצדקה. עסק רבות בתיקון נשמות. סגפן גדול.** בלילות החורף הקרים לא היה מתחמם על ידי תנור. פעל גדולות ונצורות למען יושבי ארה"ק. נפטר ב-כ"ט בתשרי ה'תרמ"ה (1885) לאחר מחלה קשה. חי כ-55 שנים. ציונו בבית-הקברות בקוסוב. בנו, ר' ברוך מילא את מקומו כאדמו"ר.

אביו: ר' חיים הגר (האדמו"ר השני בשושלת קוסוב-ויז'ניץ מח"ס 'תורת חיים' בן האדמו"ר ר' מנחם מנדל מקוסוב בעל 'אהבת שלום'). **אימו:** מרת ציפורה (בת ר' יהודה מאיר משפיטובקה). **אשתו:** מרת מרים מעניא (בת האדמו"ר ר' ישראל פרידמן מרוז'ין-נישא בשנת ה'תר"ד בהיותו כבן 14). **ילדיו:** האדמו"ר ר' ברוך (מח"ס 'אמרי ברוך'), ר' יעקב דוד (חתן ר' משולם זוסיא מטשולומאט, נכד רבי זוסיא מאניפולי). מרת שרה (נישאה לר' שמואל מסקאהל, בנו של האדמו"ר ר' יהושע רוקח מבעלז). **מספריו:** **צמח צדיק- על התורה והמועדים.**

כשנפטר ר' שמואל אליעזר פלדמן זצ"ל מווישאוו לא סיפרו לרבינו על כך. בליל ש"ק כאשר שר 'כל מקדש' הסתכל רבינו כל פעם על מקום מסויים אותו המקום, שבו היה הנפטר יושב בחייו אצל שולחנו של רבינו. כאשר סיים לומר קידוש פנה לגבאי ושאל: "זלמן למה לא אמרת לי שר' שמואל אליעזר פלדמן נפטר? תדע, שכאשר האדם מבקש בעוה"ב שיתנו לו רשות ללכת למקום שהיו לו הרהורי תשובה בחייו מוכרחים לתת לו את מבוקשו וגם הוא, כיוון שהיו לו הרהורי תשובה בעוה"ז במקום כזה, מוכרחים למלא לו מבוקשו, וראיתו עתה עומד ליד השולחן, במקום שבו היה עומד בחיים חיותו".

פעם בליל שישי, באמצע הלילה, יצא מחדרו לחדר הסמוך, ניגש אל חיים משמשו, העיר אותו, ומסר בידו כסף הגון ואמר: "בקשה, קח סכום כסף זה, לך לבית פלוני שבקצה השני של העיר, שם תמסור את הכסף לבני המשפחה הזקוקים לכך". הגבאי לא רצה ללכת לשם, מפני הקור ומפני הפחד והמורא, שהיה לו ללכת יחידי את כל המרחק, בחשכת הלילה, והוא החל לטעון לפני הצדיק: "רבי, קר בחוץ, אני פוחד ללכת", והוסיף: "צריך לעבור את ביהכ"ס, וחוששני לעבור דרכו בלילה, מפני הסכנה (רגילים היו אנשים לומר כי בלילות קוראים לנפטרים לעלות לתורה). אי"ה מחר אלך מיד בבוקר".

אולם רבינו הפציר בו שילך מיד. המשמש לא יכול היה לעמוד בהפצרות. הוא חשב שיצא החוצה, ישהה בחוץ כדי שיעור מהלך למקום המיועד, ואח"כ ישוב לבית ולמחרת ימסור את הכסף. הוא יצא החוצה, ושב לחדרו. שאל רבינו: "חיים, האם הלכת?" - "הלכתי". אמר לו הרבי: "והרי לא הלכת", ושוב הפציר בו שילך. כשראה חיים, שאין לו ברירה אחרת, הדליק את העששית, ויצא לדרך בחשכת הלילה. כשהתקרב, ראה מרחוק אור מתנוצץ מאותו בית, אולם שמע קול צעקות. בדקות הבאות, קלט שהבעל מתווכח עם אשתו על עסקי פרנסה. האישה טענה: "מילא כל השבוע - הילדים רעבו ולא היה מה לאכול, אבל כעת כבר יום חמישי בלילה, כולם כבר הכינו את צורכי השבת, ולנו עדיין אין מאומה!".

הבעל השיב: "מה אעשה? בכל השבוע אני עמל ויגע, אבל מה אעשה, שהמזל אינו מאיר לי פנים?!". באותו רגע נקש המשמש על החלון, כשהוא מבין את כוונת הרבי, ששלחו בשעה זו. הם שאלו: "מי זה?" והוא השיב: "חיים". מיד התמלא הבית שמחה - "אם חיים כאן, כבר טוב", הם פתחו את הדלת, וביא מסך את כספי כושי כרבי. ביושבו, במשך כחצי שעה, נאמרו: "עכשיו נבין בדבר שבלכת".

אוהב את עצמי! לאחרונה, היה נראה לי כי עלה בידי להשיג את המעלה המיוחלת. חשבתי, שכבר הצלחתי להגיע למדרגה, בה אין כל הבדל לדידי בין עצמי ובשרי לבין כל אדם אחר מישראל. אולם היום, למרבה צערי, התבדיתי... התברר לי, שכאשר חרדתי לשלומה של בתי היקרה, עלתה דאגתי עשרת מונים על הדאגה, שאני חש כאשר יהודי מחסידי מגיש לי פתקא, ובו בקשה עבור אחד מבני ביתו אשר נפל למשכב וסכנה נשקפת לחייו... על כך, עגומה נפשי. זו הסיבה לצערי ולמועקה הרבה, אשר ניכרה על פני!, סיים הרבי את דבריו.

אם ראשונים כמלאכים - הצדיק הרב דוד ומשה זצ"ל

הצדיק הרב דוד ומשה זצ"ל - שמו המקורי ר' דוד בן משה. חי בירושלים ונודע כתלמיד חכם מופלג ודרשן. מעת לעת יצא לחו"ל בתפקיד שד"ר כדי לאסוף כספים עבור ישיבות ותלמודי תורה. בכל מקום התקבל בכבוד גדול והגיע במסגרת תפקידו כשד"ר בין הקהילות היהודיות בהרי האטלס. התפרסם כצדיק ועושה נסים. גם היום לאחר שנים רבות, יש לצדיק רבבות מעריצים בכל רחבי מרוקו הנוהגים לערוך הילולה לכבוד הצדיק. **סיפורי נסים רבים נקשרו בשמו.** רבים פנו אליו ונושעו. בתי כנסת ובתי מדרש רבים קרויים על שמו, ורבים נוהגים להדליק לכבודו נר בביתם. במהלך הדורות שמו של הצדיק התפרסם בכל העולם, וקדושתו והשראתו השפיעו באופן מכריע על כל הדורות. כאשר פרצה גזרה קשה והפילה חללים רבים רבינו מסר את נפשו ובפטירתו הפסיקה הגזרה. נפטר ב-א' בחשוון ד'תתקכ"ב (1171). **ציונו בהרי האטלס בכפר תאמסטינה. אביו: ר' משה.**

יפר מר שמעון ו' מתאזנאכת על מעשה שהוא היה עד לו: "אחד היהודים ביקש לקנות פלפל בשוק השחור. באותה תקופה מי שנתפס עם סחורה מסוג זה היה מושלך לבית-הסוהר. המתווך היה מוסלמי וביקש להרוויח ממון רב מהיהודי. הוא קנה מנוצרי אחד מאה ק"ג פלפל שחור ושילם תמורתו מאה ריאל. כשבא היהודי לקנות את הפלפל, המוסלמי אמר לו: 'תן לי שלוש מאות ריאל'. אמר לו היהודי: 'מגיע לך רק מאה ריאל, אם אתה לא רוצה, לא אתן לך כולם'. בסיכומו של עניין שילם היהודי מאה ריאל, שם את הפלפל בעגלה והלך.

המוסלמי התקשר מיד למשטרה ואמר להם: "לכו אל יהודי פלוני- יש לו פלפל". הלכו השוטרים ומצאו את הפלפל בעגלה. אמרו לו: "מאיפה זה?", אמר להם: "רק קניתי עדשים". לקחו אותו למפקח המשטרה. אמר להם המפקח: "תנו לי את השק". המפקח הכניס את ידו ומצא רק עדשים. השוטר אמר: **"יש פלפל"**. היהודי אמר: "מה שיש לי זה עדשים". המפקח אמר: "יש כאן רק עדשים". החזיר ליהודי את השק והוא הלך לביתו. **כשהגיע הביתה שוב נהיה פלפל.** ברגע שבאו אליו השוטרים שוב צעק: "ר' דוד ומשה" ושוב התחלף הפלפל לעדשים.

בשנת ד'תתקכ"ב המצב הכלכלי בא"י היה בכי רע. הרבנים שלחו שדר"ים לגייס כספים בעבור עניי א"י. בין השליחים היה רבינו שנשלח למרוקו והגיע לנמל העיר מליליה וכשהגיע הבין שגם שם המצב דומה. צרפת כבשה את אלג'יר, והתכוונה לכבוש גם את מרוקו. הסולטן של מרוקו היה זקוק לסכום כסף נכבד אותו השיג ע"י הטלת גזירות על היהודים. בתקופה הקשה הזו עודד רבינו את היהודים לבל תיפול רוחם, נשא דרשות והחל להיות המנהיג הרוחני של יהודי מרוקו, שראו את יכולתו לחולל ניסים ע"י תפילה.

רבינו נהג להסתובב בכל יום שישי בין כפרים שבהם גרו יהודים, כדי לאסוף נדבות לעניי א"י. לצדיק היה עוזר, גוי מארץ ישראל שגדל בביתו והיה יד ימינו בכל מסעותיו מחוץ לארץ. באחד מימי שישי הגיע לכפר אגויים, מקום קבורתו. בהגיעו לשם, שמע שתושבי כל הכפרים באזור היו חולים, יהודים וערבים כאחד, והמחלה גבתה את חייהם של רבים. הצדיק נשא את עינו השמימה ואמר: "ריבוננו של עולם! באתי לכאן בשליחות לאסוף כסף למחייתם של עניי ארץ ישראל, ועתה כולם חולים ואף מתים".

באותה שעה יצאה בת קול מהשמיים ואמרה לו: "אתה תבטל את הגזירה של כל החולים והמתים". ענה רבינו ואמר: **"מקבל אני את מותי בתמורה לחייהם של אחרים"**. הלך לבית העלמין של יהודי הכפר תאמסטינה יחד עם עוזרו הגוי, שם הוא סיפר לעוזרו את אשר עתיד להתרחש, וביקש ממנו שילב מיד אצבע בכף ימין ויכניס בכף הימני את אצבעו אוחזת וצווח בקו עז.

הקרקע. כשהגיעו וראו את שני הסלעים הענקים שניתקו ממקומם ונחתו במקום אחר האחד ליד השני ומעל המערה חזו מעין מנורת אש, האמינו לדברי העוזר, והבינו שהתרחש נס, והצדיק נפטר כדי לכפר על בני הכפרים. לאחר מכן אירחו בני הכפר אירחו את העוזר בביתם, ולאחר זמן מה חלק מבני הכפר נסעו עם העוזר וליוו אותו עד ירושלים, כשבידיהם כל הכסף שאסף הצדיק רבי דוד ומשה עבור עניי ירושלים וארץ ישראל.

אם ראשונים כמלאכים - הצדיק הרב דוד ומשה זצ"ל

הצדיק הרב דוד ומשה זצ"ל - שמו המקורי ר' דוד בן משה. חי בירושלים ונודע כתלמיד חכם מופלג ודרשן. מעת לעת יצא לחוץ לארץ בתור שד"ר כדי לאסוף כספים עבור ישיבות ותלמודי תורה. בכל מקום התקבל בכבוד גדול והגיע במסגרת תפקידו כשד"ר בין הקהילות היהודיות בהרי האטלס. התפרסם כצדיק ועושה נסים. גם היום לאחר שנים רבות, יש לצדיק רבבות מעריצים בכל רחבי מרוקו הנוהגים לערוך הילולה לכבוד הצדיק.

סיפורי נסים רבים נקשרו בשמו. רבים פנו אליו ונושעו. בתי כנסת ובתי מדרש רבים קרויים על שמו, ורבים נוהגים להדליק לכבודו נר בביתם. במהלך הדורות שמו של הצדיק התפרסם בכל העולם, וקדושתו והשראתו השפיעו באופן מכריע על כל הדורות. כאשר פרצה גזרה קשה והפילה חללים רבים רבינו מסר את נפשו ובפטירתו הפסיקה הגזרה. נפטר ב-א' בחשוון ד'תתקכ"ב (1171). **ציונו בהרי האטלס בכפר תאמסטינה.**

אביו: ר' משה. יפרה אחת, שנושעה על ציון הצדיק: "אני בת 52. הייתי חולה מאוד והיו לי הרבה התקפות. אף רופא לא עזר. יום אחד הגיע אלי אחיה של אמי ואמר: "אבא הגיע אלי בחלום ואמר **שצריך לקחת אותך לר' דוד ומשה ושם התרופה שלי**".

אחיה של אמי שהיה צולע סיפר כי גם הוא חלם אתמול את אותו חלום. אולם הוא לא יכל להגיע אלי. אולם החלום חזר ונשנה גם אתמול בלילה, ולכן הגיע אלי. אחי הגיע לביקור ביום שישי ומצא אותי שוטפת את הרצפה לכבוד שבת קודש ואז תפסה אותי ההתקפה.

הוא שאל אותי, אם אני רוצה שיביא לי רופא, אך אמרתי לו שהרופא לא יעזור. אז הוא אמר, שגם הוא בא לספר לי על החלום ושאני אתרפא מהר, **כי אבא ז"ל הגיע גם אליו ואמר לו, שאקח אותך לר' דוד ומשה ושם אתרפא.** התחלתי לבכות משמחה.

הוא חזר למראכש כי הוא מורה ואז אמר לי לבוא אליו בראש חודש כיוון שאז הוא בחופש. בסיכומו של דבר הגעתי לציון הצדיק. בלילה חלמתי, כי אני רואה אשה שאומרת לי: 'קומי אחותי, תלכי לביתך, את בריאה! התעוררתי בשמחה. בדרך חזרה קיבלתי התקפה והתחלתי לצעוק: 'ר' **דוד ומשה, הבטחת שאתרפא!**

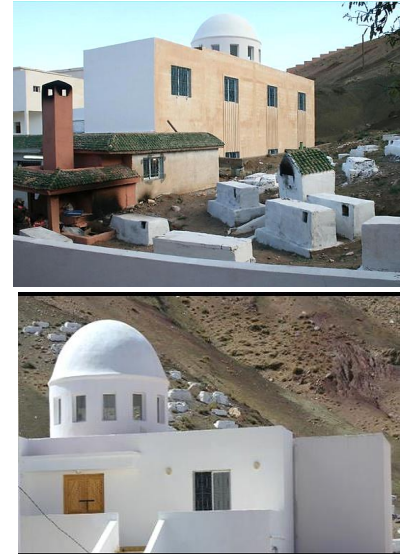
בלילה בחלום הופיע אחי אמי ואמר: 'את פתחת את פיוך על הרב דוד ומשה? למה כעסת?' אמרתי לו: 'ההתקפה שבגללה הלכתי, חזרה אלי'. והוא אמר לי: 'אל תכעסי, לאחר ארבעים יום הצדיק יענה לך ויתן לך את התרופה יחד עם הצדיק הרב יעקב אביחצירא זצ"ל בקזבלנקה.'

סיפרתי לרב את החלום והוא אמר לי: 'אחרי 40 יום תעלי לבית הקברות לזיארה. תעשי השכבה לר' יעקב אביחצירא והוא יענה לך בעז"ה'. 'וכן עשיתי. בליל הארבעים, בחלומי אני רואה אשה חולה, כשמסביבה יש נשים.

אני אמרתי לה: 'מה יש לך?' והיא אמרה לי: 'מהיום שעשיתי ניתוח ואני חולה. הלכתי לר' דוד ומשה וזה לא עזר לי, אבל הערב ירפאו אותי'. בהמשך החלום אני רואה שני רופאים ניגשים אליה ונותנים לה חגורה והתעוררתי.

אם ראשונים כמלאכים - הצדיק הרב דוד ומשה זצ"ל

הצדיק הרב דוד ומשה זצ"ל - שמו המקורי ר' דוד בן משה. חי בירושלים ונודע כתלמיד חכם מופלג ודרשן. מעת לעת יצא לחוץ לארץ בתור שד"ר כדי לאסוף כספים עבור ישיבות ותלמודי תורה. בכל מקום התקבל בכבוד גדול והגיע במסגרת תפקידו כשד"ר בין הקהילות היהודיות בהרי האטלס. התפרסם כצדיק ועושה נסים. גם היום לאחר שנים רבות, יש לצדיק רבבות מעריצים בכל רחבי מרוקו הנוהגים לערוך הילולה לכבוד הצדיק.

סיפורי נסים רבים נקשרו בשמו. רבים פנו אליו ונושעו. בתי כנסת ובתי מדרש רבים קרויים על שמו, ורבים נוהגים להדליק לכבודו נר בביתם. במהלך הדורות שמו של הצדיק התפרסם בכל העולם, וקדושתו והשראתו השפיעו באופן מכריע על כל הדורות. כאשר פרצה גזרה קשה והפילה חללים רבים רבינו מסר את נפשו ובפטירתו הפסיקה הגזרה. נפטר ב-א' בחשוון ד'תתקכ"ב (1171). **ציונו בהרי האטלס בכפר תאמסטינה. אביו: ר' משה.**

○ **יפר מר מסעוד פ'** מקאסבה תאדלה: "הייתי בציון הצדיק הרבה פעמים. הנשים בליל ההילולה היו שמות על הציון טבעות מזהב ללא שמירה ולמחרת לוקחות אותן. הכוונה, שבטבעות ישאבו מהקדושה של הצדיק.

קרה וילדה אחת ראתה את הטבעות, חשקה ולקחה את אחת הטבעות. ברגע שלקחה את הטבעת, היד שלה התייבשה במקום, והיא החלה לזעוק מכאב ופחד. היד שלה נסגרה, ואי אפשר היה לפתוח אותה עד שבא הגזבר וביקש מהצדיק, שיסלח לה, ואז היד שלה נפתחה והטבעת נפלה מידה!". היא מיד ביקשה סליחה על המעשה שעשתה.

ציון הצדיק לא היה ידוע במשך תקופה ארוכה. הגויים ביקשו פעם אחת לסלול כביש באחד הכפרים שבמהלכה התגלתה המצבה. מאחר והציון של רבינו הפריע לסלילת הדרך, הם ביקשו לרסק את הציון.

בדרך פלא כל טרקטור שניסה להזיז את המצבה, היה נעצר באופן פלא מספר מטרים לפני הציון. הם היו מזמינים מומחה שיבדוק מהי התקלה ומדוע הטרקטור נעצר - אולם המומחה לא מצא שום סיבה לדבר.

בלילה הצדיק התגלה בחלום למספר אנשי עירו ואמר להם: "דעו לכם, אני ר' דוד ומשה. עליכם לבוא לשם, לבנות את הקבר וכל מה שתראו - תקבלו". אנשי העיר כמובן מיד עשו כפי שהצדיק הורה להם. מאז רבים פוקדים את ציון ונושעים באופן פלא. עקרות ששנים רבות לא זכו לילדים, ברגע שהלכו והתפללו על ציון הצדיק - נפקדו. חולים רבים שהרופאים התייאשו מהם - התרפאו, ובעיות שונות נפתרו באופן פלא.

○ **יפר מר מ"מ מארבע טוגאנה:** "פעם לקחתי את בני לירושלים לבקר את אמא שלי בבית-הרפואה. הבן שלי חמק מידי ורץ באמצע הכביש. באותו הרגע רגע הגיחה משאית שנסעה במהירות לניכר בני

**אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com**

**למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com**

**כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:**

PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים וכן בחינוך הילדים